

Zdravotnické prostředky – unikátní pacienti dle věku a diagnózy

VERZE 2026-02.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Michal Vysoudil ¹ , Jiří Jarkovský ¹ , Petr Klika ¹ , Daniel Klimeš ¹ , Jan Mužík ¹ , Martin Komenda ¹ , Ladislav Dušek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Recenzenti:	
Datum vytvoření dokumentu:	16.06.2025
Datum poslední aktualizace:	02.04.2026
Datum a vyjádření pověřence pro ochranu osobních údajů ÚZIS:	20.06.2025
Datum schválení poradou vedení ÚZIS:	03.07.2025
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	NR-04-82
Klíčová slova:	NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, zdravotnický prostředek, veřejné zdravotní pojištění, vykázaná zdravotní péče, počet unikátních pacientů
EuroVoc:	státní zdravotní služba
Citace:	Vysoudil M., Jarkovský J., Klika P., Klimeš D., Mužík J., Komenda M., Dušek L. Zdravotnické prostředky – unikátní pacienti dle věku a diagnózy. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2025. Dostupné z: https://www.nzip.cz/data/2462-zdravotnicke-prostredky-unikatni-pacienti-vek-diagnoza-otevrena-data . ISSN 2695-0340
Datová sada dostupná na:	https://www.nzip.cz/data/2462-zdravotnicke-prostredky-unikatni-pacienti-vek-diagnoza-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Datová sada umožňuje hodnotit každého čtvrt roku počty unikátních pacientů, kterým byly vykázány zdravotnické prostředky hrazené z veřejného zdravotního pojištění za poslední dva roky, a to podle desetiletých věkových skupin pacientů a diagnóz. Údaje v posledním roce zahrnují poslední uzavřené čtvrtletí (nemusí se tedy jednat o kompletní rok). Počty unikátních pacientů, kterým byl prostředek v daném roce nebo čtvrtletí alespoň jednou vykázán, jsou uvedeny na základě kombinací vybraných proměnných s jednotlivými zdravotnickými prostředky na úrovni kódu a typu zdravotnického prostředku. Datová sada je využitelná jak samostatně, tak jako vhodný doplněk pro datové sady, jejichž cílem je poskytnout komplexní informace o objemu vykázaných zdravotnických prostředků hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

1.2 Základní informace

V rámci zveřejňování dat z Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS) vznikla agregovaná datová sada přinášející informace o počtech unikátních pacientů s vykázanými zdravotnickými prostředky. Počty unikátních pacientů vznikly jako kombinace následujících proměnných s jednotlivými zdravotnickými prostředky (na úrovni kódu a typu zdravotnického prostředku): čtvrtletí a rok vykázání zdravotnického prostředku, desetiletá věková skupina pacienta a diagnóza, pro kterou byl zdravotnický prostředek předepsán. Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

Smyslem vytvoření datové sady je umožnit uživatelům ostatních datových sad přinášejících informace o objemu vykázaných zdravotnických prostředků získat detailnější představu o počtech unikátních pacientů při různých typech agregace. Ačkoliv takové sady ve většině případů obsahují informace o počtu pacientů, jsou uživatelé závislí na daných stratifikacích, které nemohou ovlivnit. A na rozdíl od počtu vykázaných balení (nebo úhradách za ně) není v takových sadách možné počty unikátních pacientů sčítat. Nikdy totiž s jistotou není možné říct, že pacient uvedený v jednom řádku není zahrnut mezi pacienty v dalších řádcích, a mohlo by se tak stát, že byl pacient započten opakovaně.

Názvy pro jednotlivé typy zdravotnických prostředků a jejich další parametry jsou k dispozici v [seznamu zdravotnických prostředků na poukaz SÚKL](#) a číselnících zdravotních pojišťoven, např. v [seznamu zdravotnických prostředků VZP](#).

Z technického hlediska vzniká tato datová sada kombinací údajů z datové větvy AB (hlavičky dokladů o poskytnutých zdravotních službách) a datové větvy AC (řádky těchto dokladů s údaji o jednotlivých poskytnutých zdravotních službách) dle Datového rozhraní NRHZS, pro bližší informace viz dokumentaci na webové adrese <https://www.uzis.cz/nrhzs>.

1.3 Interpretace a informační hodnota

Datová sada je odvozena z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), který obsahuje data o vykázaných zdravotních službách hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

Při zpracování datové sady je nutné vzít v úvahu, jak je možné s údaji, jednotlivými parametry, v datové sadě pracovat. Jednotlivé počty unikátních pacientů již v názvu parametru obsahují jednotlivé proměnné, podle kterých byl parametr agregován. Při zpracování dat je tedy vhodné si vybrat požadovaný parametr s počtem unikátních pacientů a k němu proměnné, které má uvedeny v názvu.

Následně je možné vybrané proměnné i s příslušným počtem osob seskupit. Stejně tak je možné vybrat proměnné a k nim příslušný počet unikátních pacientů, seskupit podle proměnných a zvolit např. maximum nebo minimum počtu unikátních pacientů. Pokud tedy uživatele datové sady zajímá např. počet unikátních pacientů rozdělených dle věkových skupin, kteří využívali konkrétní zdravotnické prostředky v jednotlivých letech, vybere si sloupce rok_kod_vek (agregovaný parametr) a k němu rok, kod a vek, následným seskupením získá požadované údaje.

Datová sada neumožňuje vytvářet další kategorie unikátního počtu pacientů, neboť jednotlivé řádky není možné žádným způsobem a v žádném případě sčítat.

1.4 Informační limity

Data za poslední uvedené čtvrtletí, tedy časově nejnovější tři měsíce, se při další aktualizaci pravděpodobně částečně změní (nemusí platit pro všechny zdravotnické prostředky), např. vlivem dohlašování vykázané péče. S ohledem na požadavky uživatelů zdravotnických dat na co nejaktuálnější data datová sada tyto údaje obsahuje, jen je třeba brát na toto omezení zřetel.

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně (např. paušál při hospitalizaci) nejsou v datové sadě k dispozici.

Diagnóza není v běžných případech součástí poukazů (doklady 12–14), z tohoto důvodu není u významného množství zdravotnických prostředků vůbec uvedena.

Z důvodu ochrany osobních údajů fyzických osob datová sada nezahrnuje zdravotnické prostředky, které byly vykázaný na dokladech, kde byla současně uvedena i jedna z citlivých diagnóz – pohlavní nemoci a žloutenky.

1.5 Příklady použití

Typickým příkladem využití dat je použití dostupných sumarizací pro získání přehledu o tom, jak je konkrétní lék pacientům vykazován.

1.6 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

1.7 Klíčová slova

NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, zdravotnický prostředek, veřejné zdravotní pojištění, vykázaná zdravotní péče, počet unikátních pacientů

1.8 Klasifikace dle EuroVoc

státní zdravotní služba

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 4x ročně
- Formát datové sady: gz / csv
- Počet záznamů: 3959744

- Počet popisných atributů: 15
- Velikost: 39,72 MB (gz) / 293,65 MB (csv)

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datovou sadu je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a.

4 Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje agregované počty unikátních pacientů s předepsaným a současně i uhrazeným zdravotnickým prostředkem od zdravotních pojišťoven. Datum vykazání zdravotnického prostředku je převedeno na rok a čtvrtletí.

5 Atributy datové sady

1. Rok

- Název parametru: rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: rok vykazání zdravotnického prostředku
- Možné hodnoty: rok zahrnující poslední uzavřené čtvrtletí a jeden předchozí rok

2. Čtvrtletí

- Název parametru: čtvrtletí
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: čtvrtletí vykazání zdravotnického prostředku
- Možné hodnoty: od 1 do 4

3. Kód zdravotnického prostředku

- Název parametru: kod
- Datový typ: string
- Popis parametru: kód dle seznamu zdravotnických prostředků
- Možné hodnoty: viz [seznam zdravotnických prostředků na poukaz SÚKL](#) a [seznam zdravotnických prostředků VZP](#)

4. Typ zdravotnického prostředku

- Název parametru: typ
- Datový typ: string
- Popis parametru: typ zdravotnického prostředku
- Možné hodnoty: viz [seznam zdravotnických prostředků na poukaz SÚKL](#) a [seznam zdravotnických prostředků VZP](#)

5. Kód věkové skupiny

- Název parametru: vek
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: kód desetileté věkové skupiny podle věku osoby vycházející z číselníku věkových skupin

- Možné hodnoty: kódy desetiletých věkových skupin vycházející z [číselníku věkových skupin](#); kódy odpovídají hodnotám věku 0–89; 90+ a Neuvedeno

6. Druh dokladu

- Název parametru: doklad
- Datový typ: string
- Popis parametru: druh dokladu, na kterém byl zdravotnický prostředek vykázán
- Možné hodnoty:
 - 03 – Zvlášť účtované léčivé přípravky a ZP
 - 12 – Poukaz na brýle a optické pomůcky
 - 13 – Poukaz na léčebnou a ortopedickou pomůcku
 - 14 – Poukaz na foniatrickou pomůcku
 - 99 – 66 (Jiné zdravotní služby poskytnuté pojištěnci)

7. MKN-10 diagnóza

- Název parametru: diagnóza
- Datový typ: string
- Popis parametru: kód diagnózy dle [číselníku MKN-10](#), pro kterou byl zdravotnický prostředek vykázán, je-li k dispozici
- Možné hodnoty: dle MKN-10

8. Počet unikátních pacientů dle roku, kódu a věkové skupiny

- Název parametru: rok_kod_vek
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů v konkrétní věkové skupině, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek v daném roce
- Možné hodnoty: přirozené číslo

9. Počet unikátních pacientů dle roku, typu zdravotnického prostředku a věkové skupiny

- Název parametru: rok_typ_vek
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů v konkrétní věkové skupině, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek (konkrétní typ) v daném roce
- Možné hodnoty: přirozené číslo

10. Počet unikátních pacientů dle roku, čtvrtletí, kódu a věkové skupiny

- Název parametru: rok_ctvtletí_kod_vek
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů v konkrétní věkové skupině, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek v daném čtvrtletí
- Možné hodnoty: přirozené číslo

11. Počet unikátních pacientů dle roku, čtvrtletí, typu zdravotnického prostředku a věkové skupiny

- Název parametru: rok_ctvtletí_typ_vek
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů v konkrétní věkové skupině, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek (konkrétní název) v daném čtvrtletí
- Možné hodnoty: přirozené číslo

12. Počet unikátních pacientů dle roku, kódu, druh dokladu a diagnóza

- Název parametru: rok_kod_doklad_diagnoza
- Datový typ: numeric

- Popis parametru: počet unikátních pacientů, kterým byl vykáán zdravotnický prostředek v daném roce pro konkrétní diagnózu (je-li uvedena)
- Možné hodnoty: přirozené číslo

13. Počet unikátních pacientů dle roku, typu zdravotnického prostředku, druh dokladu a diagnóza

- Název parametru: rok_typ_doklad_diagnoza
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů, kterým byl vykáán zdravotnický prostředek (konkrétní typ) v daném roce pro konkrétní diagnózu (je-li uvedena)
- Možné hodnoty: přirozené číslo

14. Počet unikátních pacientů dle roku, čtvrtletí, SÚKL kódu, druh dokladu a diagnóza

- Název parametru: rok_ctvrtleti_kod_doklad_diagnoza
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů, kterým byl vykáán zdravotnický prostředek v daném čtvrtletí pro konkrétní diagnózu (je-li uvedena)
- Možné hodnoty: přirozené číslo

15. Počet unikátních pacientů dle roku, čtvrtletí, typu zdravotnického prostředku, druh dokladu a diagnóza

- Název parametru: rok_ctvrtleti_typ_doklad_diagnoza
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů, kterým byl vykáán zdravotnický prostředek (konkrétní typ) v daném čtvrtletí pro konkrétní diagnózu (je-li uvedena)
- Možné hodnoty: přirozené číslo